

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Notasii neîntrecute nu se pri-
mesco.— Manuscrisurile nu se
retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în
Braşov şi la următoarele
BIBLIOTECA de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.
Nur. Augensfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelik,
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, E. Koton, Bernat, Julius
Leopold (VII. Ezzäbet-közt).
PREȚUL INSERTIUNILOR:
o serie gamma pe o coloană
10 bani pentru o publicație.
Publicări mai dese după tari-
fe și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-zii de Duminică 2 s. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-zii de Duminică 8 franci.
Se pronunță la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Braşov
Administrațiunea, Piaţa mare.
Tergul Inului Nr. 30, oraşu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei
luni 6 corône. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 263.

Braşov, Sâmbătă 30 Noembrie (13 Decembrie).

1902.

Altă aniversare.

Aniversarea, ce s'a serbat ieri cu atâtă strălucire în capitala României, ne mai aduce aminte nouă Românilor de dincoace de nisce întâmplări interioare din Ungaria și Transilvania, ce au stat în strînsă legătură cu evenimentele esteriore ale războiului ruso-româno-turcesc dela 1877.

După căderea Plevnei și întorcerea ostirei române victorioase de pe câmpul de război, cu şirurile ei atât de mult rărite, cu stégurila ciuruită de glonțele inimice, marele patriot C. A. Rosetti, acela care între toți bărbații de stat ai țării a fost ple-dat în marele consiliu mai cu foc pentru trecerea Dunărei și intrarea în război a armatei române, a dis în parlament, că Plevna esternă e învinsă d'ér mai rămâne să fie luată „Plevna internă“.

Dacă și ce s'a putut realiza în cei doi-dreți și cinci de ani din urmă în România pentru a atinge această țintă, nu voim să discu-tăm aici.

Am avut însă și noi, cești din statul ungar, pe atunci, o Plevnă internă, care nu a putut fi impresu-rată și luată nici până în ziua de azi, spre marea pagubă a țării și a bunei înțelegeri și armoniei între po-porele ei.

Acăsta Plevnă este cetățuia șovinismului violent, care s'a hrănit și se hrănesce mai mult numai din in-toleranța și ura de rasă.

O probă deosebită a dat șovinismul, despre care vorbim, în pri-vința acăsta la 1877, când în po-triva direcțiunii hotărâte a diploma-ției monarhiei noastre, în contra chiar a convingerei mai bune, ce-o avé distinsul bărbat de stat, contele An-drassy, a umeltit în tot chipul în contra României și în favoarea Tur-cilor, cari stăteau față în față cu ea ca dușmani.

Cine nu-și aduce aminte de complotul, ce l'a urzit în ținuturile secuiesci din Transilvania acest șo-vinism, cu scop ca o legiune de Să-cuți înarmați, pentru cari erau deja procurate în ascuns armele și uni-formele, să năvălescă peste fruntarii în România spre a ataca pe la spate liniile de comunicațiune ale armatei române și rusesci, și a le nelinisci printr'un fel de război-guerilla.

Complotul său, cum i-se mai dăcea, „puciul“ ungaro-secuio-turcesc a fost descoperit și suprimat cu concursul guvernului din Viena. Dér spiritul șovinst filoturcesc și vrăș-maș de mörte Românilor, cari amenințați de Turci au trebuit să scötä din teța ruginită paloșul strămoșesc, nu numai că n'a putut fi suprimat, ci nepermițându-i-se să aibă o resu-flare, flacăra lui a erupt încă și mai tare.

În ajunul războiului acest șovi-nism își începuse campania de ură contra Românilor, prin a lua în bat-jocură armata română. Este în ge-neral cunoscută povestea aceluși ba-talion de honvedei, căruia i-se atri-buia vitejia nemai aușită de a pute prävăli întręga armată română în Dunăre

După intrarea în război li-se făceau gröhnice imputări Românilor din principat, că au avut „cutezarea“ să se bată și ei cu Turcii.

„Am fost întrebați“ — dize mi-nistrul de esterne Cogălniceanu în camera română cinci zile înainte luării Plevnei — „am fost întrebați, pentru ce am luat parte la război? Ei bine, n'am luat parte la război după îndemnul nimănu, nici după cererea Rușilor. Am făcut acăsta într'un moment, când armata noastră se credea incapabilă de cătră honvedii unguresci, într'un moment, când ar-mata noastră se credea de unii chiar netrebuinciosă. Ei bine, pentru-că se credea așa și pentru-că pöte și noi aveam un proces de judecat cu Tur-

cia, judecata aceea trebuie s'o ho-tărăscă tunul, pușca și sabia. Ne-am bătut pentru noi, ne batem pentru noi, nu ne batem pentru Ruși... Sân-gele soldaților noștri are să facă Ro-mânia!“

Etă d'ér, că și șovinismul duș-man Românilor a contribuit cu ceva la gloria armelor române!

Căderea Plevnei a fost și-a ră-mas însă pentru acel soi de pa-trioți plini de ură, d'ér lipsiți de ori-ce prevedere, un desastru și pen-tru cauza lor care se identifică cu a Turcilor și cu a orii și cui, numai ca să nu se apropie și să se impace cu cauza libertății popórelor, de cari sunt incunjuțați și cu cari sunt avisați a trăi împreună.

Câte-va zile după luarea Ple-vnei acești estremi cu creerii infier-bîntați îmbrăcării doliul și cutreerău stradele din Buda și din Pesta strigând: „Jos cu Andrassy și cu Tisza! uneltele Vienei!“ Într'un mare mee-ting plăngeau pe Osman-pașa cel prins și vulnerat, dicënd: „Turcul, aliatul nostru, încă mai este de scăpat, decât Ungurul va păși cu energie pe calea, unde-l chëmă datoria și onörea. Öra faptei a sosit! Guvernul să spună regelui, că poporul dorește să ia arma în contra Rușilor și Valahi-lor!“ În acea zi numai concentrarea întregii armate comune din Buda-pesta a scăpat pe Tisza de resbu-narea plebei.

Nu se repetă öre și astăzi în altă formă scene analöge?

Și șovinismul kösutiștilor își are aniversările sale.

Din dietă. În ședința de ieri, Joi, s'a urmat desbaterea asupra indemnității. Vertan Endre vorbește și despre *cestiunea naționalităților* și spune, că până când Ungurii vor alerga după Austria, nu se pöte pretinde, ca naționalitățile să se mărturisescă Maghiari. Naționalitățile nu graviteză în afară. Românii vréu, ca în marginile Ungariei, să-și dobândescă o au-

tonomie, ca a Croaților. — *Thaly* K. vor-besce contra băncilor românesci și despre politica „antimaghiară“ a Sașilor. Respectă autonomia bisericescă, însă guvernului nu-i mai e permis să tolereze politica antinațio-nală a Sașilor sub scutul autonomiei de care se bucură.

Apponyi și „Temps“.

Un colaborator al diarului „*Temps*“ din Paris, care a umblat în vară prin Un-garia, publică în numitul diar un inter-view, ce l'a avut cu contele Albert *Apponyi*, presedintele camerei ungare. *Apponyi* vor-bind și despre *cestiunea naționalităților* a sciut să amëtescă pe diaristul frances cu următoarele vorbe:

— Eu sper că va fi bine, dize sumețul prof. Naționalitățile din Ungaria nu stau pe basă istorică (!) Noi n'avem de a face c'un popor, cum sunt d. e. Cehii, cari au un mare trecut și tradiții autonome. *Cestiunea de naționalitate* la noi este cu totul alta, ca în Austria. Un scriitor politic de la „*Revue des deux mondes*“ a încercat, într'un articol despre monarhia austro-un-gară, să pună sub aceeași căciulă pe Slavii din cele două state ale monarhiei. Acăsta este o absurditate. Maghiarii stau la o su-perioritate intelectuală enorm de mare asupra celorlalte popore din regatul un-gar. Apröpe jumătate din locuitorii țării sunt Maghiari (!), ér decât considerăm nu-mërul capacităților noastre (!), raportul se ridică la 80—90%.

Despre Șvabii din Bănat *Apponyi* a dis:

— „Cunosc förte bine pe Șvabii Bä-natului, de multe-ori am lucrat (!) cu ei când mă aflam în opoziție. Ei sunt amici credincioși ai Maghiarilor și campania reu-tăciösă a cător-va diaristi, n'are nici o in-fluență asupra lor“. (Atunci de ce-i pri-gonesc procurorii și căpitanii de poliție? — Culeg.)

Despre Sașii din Ardeal a dis:
— „Trebuie să deosebim între ei două feluri de ömeni: Supușii *leali și trädători*. Cei din urmă, cari sunt în minoritate dis-parentă, compromis pe cei dintăiu, cari ca

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Rolul femeii în viața publică.

În București o domnișöră, cu numele Elena Popovici, care făcuse studii juridice și dobîndise diploma de licențiată în drept, a cerut să fie admisă în barou și să ple-dize ca avocat alătura cu colegii săi de sexul bărbătesc. Consiliul de disci-plină a baroului a respins cererea dom-nișörei, de a o înscrie în corpul advoca-ților județului Ilfov. În ziua de 25 Oc-tombrie s'a desbătut apelul domnișörei Popovici înaintea Curții de apel din Bu-curești. Domnișöra a fost asistată de advo-cații Disescu, Alexandrescu, Panu și Mille. Apelul a fost respins. Din acest incident s'a discutat în diferite chipuri rolul femeii în viața publică. În diarul „Conservatorul“ d-l I. Massim-Lenș publică un articol mai lung asupra acestei teme, din care estragem și noi următoarele:

Femeia exercea o influență extra-ordinară asupra bărbaților. Românii și Grecii respectau și onorau fără îndoială

soțiile și mamele lor; d'ér acest respect și aceste onoruri, femeile le datorau, de sigur, calității lor de soție său mamă, ér nu sexului lor. La Germani, din contră femeia însăși era respectată și onorată. Onöre lui Dumnezeu și femeilor! era de-visa popórelor de rasă germanică. Acest cult pentru femei, semnalat de Tacit ca unul din caracterele particulare ale Ger-manilor primitivi, a devenit unul din cele mai frumoșe podöbe ale societăților mo-derne.

Dér moravurile și legile nu merg tot-déuna mână în mână. D'écă moravurile proclamau pe femeia egală bărbatului; le-gile, fidele tradițiunii române, o țineau încă într'un fel de dependință, de incap-acitate juridică.

Egalitatea civilă a celor două sexuri este un principiu fundamental al legisla-țiunilor moderne (art. 7 cod civil român.) În afară de căsătorie, femeia este apröpe din töte punctele de vedere egală cu bărbatul; ea nu pöte fi tutore, afară numai decât nu e vorba de copiii săi; nu pöte fi curator său consiliu judiciar; nu pöte fi

martor într'un act public; nu pöte fi ar-bitru său expert.

Femeia este esclusă dela drepturile politice, unele funcțiuni la care sunt deși în majoritatea țărilor, sunt admise: func-ționare în administrația poștelor, profesöre.

De câtă-va vreme există în țările occidentale, și mai ales în Anglia, Statele-Unite și Franța, tendința de a lărți cercul de ocupațiunii permise femeilor. Procesul este förte pasionat între cele două sexuri, și tinde să devie din ce în ce mai pa-sionat.

În Franța și în Statele Unite femeia a reușit să pötrundă la bara justiției ca avocat; în Statele-Unite se vorbește să fie admisă și la vot.

La noi procesul de-abia începe, și promite să fie förte pasionat.

Se înțelege că dreptatea femeii este mare din punctul de vedere al utilității sociale și al dreptății: nu este drept să refuzi unei ființe omenesci ocupațiunile cinstite de care este capabilă. Dér din punctul de vedere al familiei, al căsătoriei

și al existenței societății, dreptatea fe-meii trebuie să primescă un corectiv.

Femeia — afară de mici excepțiuni — e menită să devie soție, să devie mamă. Deși egală bărbatului, ea pörță numele lui, nici o inițiativă nu-i e permisă, și nimic mai frumos și mai nobil, decât sarcina care i revine ei: creșterea copiilor și în-grijirea casei comune. În interesul ei și al moralității, este mult mai bine să pă-s-treze numai acăsta sarcină, lăsând bărbatului grija de a lupta în mijlocul infer-nului social, pentru îngrijirea ei și a co-piilor.

Feminismul räu înțeles conduce la distrugerea familiei, la celibat, la distru-gerea societății, la distrugerea celei mai frumoșe instituțiunii: căsătorii. Căsătorie este basa familiei, este baza societății, și acolo unde feminismul face progrese, căsătorii devin din ce în ce mai rari.

În Franța intelectualii de frunte încep să se îngrijescă de progresele femi-nismului. Dilele trecute a apărut un roman intitulat „L'Associée“, în care Lucien Muhl-feld, un atât de cunoscut scriitor, arată

i în Austria, unde partea mai preponderantă a populației germane e fidelă împăratului, nici că vreau să aud de pan-germanism și de uniunea cu Germania. E rău însă, că partea această (a Sașilor) nu desavuază destul de categoric doctrinele nebune ale minorității...”

Cetitorii lui „Tempt” se vor fi amusat binișor citind aceste ciudate păreri asupra cestiunii naționalităților în Ungaria, cestiune, pe care groful din fruntea die-tei unguresci vrea să reducă la zero când ădăce, că naționalitățile „nu stau pe basă istorică”...

Acțiunea contra Venezuelei.

În republica Venezuela luni de zile a bătut revoluțiunea, pe urma căreia au suferit pagube mari Englezii și Germanii stabiliți acolo. Trupele presidentului Castro au biruit pe revoluționari. Representanții Engliterei și Germaniei au pretins, că Venezuela să plătescă pagubele suferite de supușii lor ani de-arândul, der mai ales în timpul ultimei revoluțiuni. E vorba de o sumă mare, pe care presidentul Castro nevrând să plătescă, guvernele din Londra și Berlin i-au trimis un ultimatum la 7 Decembrie. Și au mai trimis: Englitara 8 vase de război, Germania 7 vase de război, cari circulă în apele porturilor Venezuelei.

Terminul ultimatumului a expirat în 9 Decembrie, și fiindcă guvernul din Caracas (capitala Venezuelei) n'a răspuns nimic, vasele de război ale nimitorilor puterilor au deschis acțiunea contra republicii. Au început blocada și au capturat deja mai multe vase de război venezuelane.

Drept variație, lumea ar avea deci spectacolul unui nou război. De astă dată în contra unei republice mici din America de Sud.

Am șis, că presidentul Castro n'a răspuns la ultimatumul celor două puterilor. În schimb însă el într'un manifest adresat poporului protestează în contra siluirii din partea lor și în fine, în tonul conștiinței naționale declară, că cu preț uniiilor nu vrea pacea.

De-ocamdată Statele-Unite privesc în tăcere lucrurile. Guvernul din Washington a declarat, că n'are nimic în contra reglementării Venezuelei, cât timp această reglementare nu aspiră la cucerire și nu se atinge de principiul Monroe, care scim, că nu tolerază, ca putere europeană să ocupe în America un pământ de pământ măcar.

Urmările acestui ciudat conflict se vor vedea acūși. Ele pot să fie foarte serioase. Guvernul din Caracas s'a mulțumit de-ocamdată să aresteze pe toți supușii englesi din capitală, drept răspuns la capturarea a patru vase de război venezuelane din partea Englesilor.

care trebuie să fie adevăratul rol al femeii în societate. Acest roman a inspirat cunoscutului critic Catalle Mendès un articol în care spune între altele: „Decă femeia iubesc, adevărată decă este într'adevăr femeie, căci femeia nu este femeie, decât prin dragoste, după cum bărbatul nu este bărbat decât prin forță — ea va face tot ce poate pentru binele, pentru fericirea bărbatului său... Nu pentru-ca să fie soța unui om mare, nu pentru ca să fie ce-lebră, său bogată, der numai pentru ca să fie iubită, pentru că iubesc, muncesc cu bărbatul său, pentru el, îl conduce, îl sfătuesce, îi insuflă idei mari, generose, știința chiar, pe care n'ar fi căpătat-o fără ea”. Da, e'tă rolul femeii! Deși înzestrată cu calitățile cele mai mari, ea trebuie să se căsătorească, să devie soță iubită și iubită, să devie asociată bărbatului său din toate punctele de vedere. La adăpsele de tôte relele sociale, protejată și apărată, ea trebuie să îngrijescă de copii, să-și susție bărbatul în lupta pentru existență, și să contribuie la progresul omenirii însuflând bărbatului său, pe cât va putea, ideile mari și sentimentele nobile

Ludovic Mocsary despre cestiunea naționalităților.

— Urmare 8 —

„Budapesti Hirlap” vorbește într'un articol intitulat „Șovinism”, în nr. de la 26 Maiu 1901, despre șovinismul mare și mic, i-se pare prea mic șovinismul, ce se mișcă în cercul nostru strimt și-i pune în față politica cucerire a Romei. E'tă partea articolului, care indică căile și mijlocele pentru realizarea unei astfel de politici maghiare:

„Marele șovinism proclamă așa-dér, că maghiarismul să ocupe o poziție dominantă pe acest pământ și să câștige forță atractivă și imperativă și în afară de granițele lui. În marele său șovinism sufletul maghiar nu arde de dorul, ca ideile și invențiile mari să iese din uzina creierului său. ci de dorul, ca toți aceia, cari trăsesc ori sunt siliți a trăi în sfera de influență a statului nostru, aparțină ei oricărei rase, prin mijlocirea noastră, prin spiritul nostru, din mâinile noastre să dobândescă succesele. Nu atără astădi cu totul de la noi să ne ridicăm la nivelul culturai moderne unde stă Apusul; noi numai pas de pas, în progres și pe cale lungă putem ajunge până acolo. Atără însă de la noi a capta rezultatele culturai universale și a-le plasa aici acasă. apoi smălțuite prin sufletul nostru să le dăm mai departe, să punem Europa sub etichetă maghiară, în frumșetă neaș maghiară. Acesta este rolul conducător pe care, fiindcă ne compete în Europa orientală, trebuie să-l avem.”

Ideile acestea sunt din aceeași sorgintă cu ideia despre „imperiu maghiar”, pe care a lansat-o tot „Budapesti Hirlap”. Imperiu maghiar! Ar fi așa-dér în loc de mult pomenita utopie despre o mare putere austriacă, utopia despre marea putere maghiară. Dér acele articole imperialiste c'un avânt așa de înalt, invocă tablouri amețitoare, în cât au deșteptat în sufletul omului florul sfânt al oraculului. Erau cam greu de priceput, parcă ai fi audiat pe Pythia din Delphi îngânând vorbe numai de jumătate înțelese, când inspirată de zeul Apollo, șede pe tripodul ei în sfânta peșteră.

Cum trebuie adevărat să înțelegi cuvintele acestea? Cred, că se poate dice despre această extasă pithiană, că este în ea ceva din sistemul lui Hamlet. Totul nu e însă de cât o invenție genială, ca să nu dică violență, pentru sprijinirea politicei lui dominant: Să ridicăm cestiunea la un punct de vedere nou și mai înalt; să prindem taurul de cornă; să apelăm la iubirea de rasă a Maghiarului, der tot-odată și la vanitatea lui, la înclinările lui spre domnie; să facem să-i strălucască înaintea ochilor gloria veche, epoca regelui

cu cari natura o va fi înzestrat. Beneficiul ei? Să iubescă și să fie iubită!

Bărbații moderni trebuie der să se gândescă bine, după ce vor ceti romanul lui Lucien Muhlfeld. „Femeia, care a fost sclavă vrea, bună și inteligentă, să devie asociată, să concure la fericirea la bogăția, la ilustrarea bărbatului. Dér n'ar voi să consimtă la un tîrg, în care ea să n'arbă în schimb nici măcar dragostea, care i-se datorează, chiar decă n'ar da, nimic în schimb... Sclava devenită fără nici un folos asociată, va voi să devie liberă. Ea va întrebuinta singură, pentru ea, tôte cultura pe care a căștigat-o, tôte activitatea ei morală și fizică. Țineți so-coteli de colaborarea soțiilor, și mai ales iubite! le său decă nu, ele vor renunție. Fără visul antic al dragostei în căsătorie. Fără voia lor, grație stupidității bărbatului inconștient, va veni timpul când... în deplinindu-se teribila profetie a poetului:

„Se jetant de loin un regard irrité,
Les deux sexes mourront, chacun de leur côté.”

Ludovic cel Mare, cele „trei golfuri de ocean”; astfel vom pute face mai ușor să mistue în primul rând ideia ađi mult pomenită despre punctul de gravitare maghiar în monarhie, căci prima etapă a imperiului maghiar ar fi în tot cazul transpunerea punctului de gravitare al monarchiei austro-ungare în Ungaria, Luenger et Comp. rămânând isoლაți în Viena. După ce însă cestiunea strămutării punctului de gravitare al puterii în monarhie atără în cele din urmă de la hotărirea ei, er această hotărere atără de la întrebarea, decă ne va succede a supralicita pe toți concurenții noștri, noi der preț al ajungerii primei etape a mării puteri maghiare trebuie să implinim tot ce dorește puterea adevărată și ochii lui Krieghammer, să tăcem când ni-au spus înainte ce va veni: tunuri, regimente nouă, vase de război; să punem la buzunar pe Hentzi, pe Kosuth și statua libertății, pe Gotterhalte, tot. Sic itur ad estra, — acesta esta calea către imperiu maghiar.

La asta se reduce ideia sublimă a imperiului maghiar și rezolvirea cestiunii naționalităților contemplată din punct de vedere mai înalt. „Budapesti Hirlap” nu se opresce însă la acel modus procedendi al marelui șovinism, ca adevărat mai întâi să transpunem la noi punctul de gravitare al monarchiei, să ne încorporăm monarhia, apoi să cucerim întrăga Europă răsăritenă, impunându-i-ne cu superioritatea cu care Roma a cucerit lumea jumătate, se fare decă și unci Romană, — ci amintesc și unele mijloce când dice, că naționalitățile noastre, apoi Europa de sud-ost „prin mediațiunea noastră, străformate prin spiritul nostru, smălțuite prin sufletul nostru, să capete binefacerea culturai apusene”. Ce este acesta, decă nu lozincă „culturai maghiare” și a „unității culturai”, lozincă ce numai atunci poate să aibă înțeles adevărat, decă o desbrăcăm până la nuditate și o numim pe adevăratu-i nume: *maghiarizarea*.

După cele ce le-am șis mai înainte, nu voi mai vorbi despre acesta. Vreau să pun numai câte-va întrebări apostolului marelui șovinism. Cum își închipesce el să silescă de pildă pe Români, ca pe Schiller, Molière, Shakespeare să nu-l cetescă nici în original, nici în limba maternă, ci numai în traducere maghiară? Său cum ar fi posibil și spre ce scop să ar face, ca de succesele tehnice vaporului și electricității, cari n'au eșit din uzina creierului nostru”, ele (naționalitățile) să useze numai în starea smălțuită prin sufletul nostru? De gēba ne-am peface noi în Români, căci *naționalitățile de ađi nu sunt barbare de aceia cu cari Roma a știut să tracteze*. Întră cât eu, precum și noi înșine, sunt cam înapoiate în cultură și în privința acesta au încă mult de îndreptat, — *acesta o pot face nemijlocit și n'au nevoie tocmai de mediațiunea noastră.*

(Va urma.)

Marea catastrofa de pe Dunăre.

Una din acele catastrofe, scrie „Cronica”, ce șgndue câte odată viața și existența comerului întreg, este pe cale să se întâmple.

De când se șie și de când se face navigațiunea pe Dunăre, nu s'a mai vedut o jale atât de mare, de cât aceea care se vede astădi.

Nici odată nu s'a vedut o închidere a Dunării, care se cuprindă în ghețuri de odată în mijlocul ei atătea și atătea decă de vapore și de șlepurî pregătind pagube ce nu se pot evalua.

38, nici mai mult nici mai puțin de cât 38 de mari steamere, purtând diferite pavilione, între cari și patru vapore ale liniei Johnston linie se află prinse între Galați și Brăila în mijlocul gheturilor, nepun-tend înainta nici un pas și neputend scapa din ghiarele, cari amenință să cotropescă interesele proprietarilor lor.

Afară de aceste 38 de mari vapore se mai află blocate în mijlocul gheturilor, peste 200 de șlepurî în tot cursul Dunării între Turnu-Severin și Sulina.

Tôte încercările, cari se fac pentru a se tăia ghiata și a se pute face eșirea vaporilor din blocaj, au rămas zadarnice până în acest moment.

Cu grōză ne putem închipu, care vor pute fi nenorocirile cari se vor întempla decă ghiata nu va pute fi sfărâmată și decă vaporele vor fi nevoite să stea blocate până în luna Martie.

Ca să se înțelegă cât de mare este această nenorocire, trebuie să arătăm, că *cheltuelile fleecei steamers pe di sunt între 1000 și 1500 lei* și atunci cine își va pute face ori și cine ideie de perderile enorme, ce vor suferi proprietarii de vapore.

Și peste aceste perderi enorme, pagubele se vor urca încă prin cheltuelile cari vor necesita acest blocaj.

Și pagubele vor fi atât de enorme și pentru societățile de asigurare maritime căci este de prevădut că vor fi multe accidente când ghiata se va rupe și va porni vaporele vor pute eși.

Și astfel proprietarii de vapore, societățile de asigurare, un întreg și întins comerciul vor suferi pagube atât de incalculabile, cari de șigur se vor resimți mai mult la primăvară.

Căror cauze se datorează această nenorocire, nu se pote încă spune cu siguranță.

Vaporele au fost prinse pe neașteptate în urma înghețului Dunărei, *atunci când încă nu se aștepta nimenea la acesta.*

Circulă șvonal însă, că una din cauzele cele mai principale ar fi lipsa de piloți necesari.

La o convorbire avută eră eu cu d-l Williams unul dintre cei mai distinși membri ai Coloniei engleze și reprezentantul mării case Watson & Youel, d-sa ne-a confirmat via îngrijire, care domnesce în întrăga lume comercială și aceea a proprietarilor de vapore.

La Londra cu deosebire această șire a făcut mare impresie.

SCIRILE DILEI.

— 29 Noembrie v.

Maj. Sa monarhul nu mai sufere de dureri reumatice. Starea sănătății monarhului s'a ameliorat așa de mult, încat eră a putut părăsi Schönbrunn-ul și s'a reintors la Viena, pentru a rezolvi afacerile de stat curente.

Secțiunea Berlin a Ligei. În ședința de la 23 Noembrie a comitetului central al Ligei culturale s'a primit îm-bucurătoarea șire că secțiunea Berlin a Ligei s'a reorganizat pe dintregul. S'au înseris 42 de membri, domne, domnișore, domni. Comitetul secțiunii Berlin s'a constituit precum urmază: d. Stefan Orășanu președinte, d. C. Bușilă vicepreședinte, d. Septimiu Mureșianu secretar, d. M. Sterescu casier și d. Iuliu Nemeș cenzor; membri în comitet au fost aleși domni Alex. Maxim și Adrian Cristea. Într'o ședința solemnă, care a urmat după constituirea secțiunii și alegerea comitetului s'au ținut calde cuvântări, în cari membrii secțiunii Berlin au fost îndemnați să se facă apostolii mării ideii urmărită de întrăga Ligă: unitatea culturală a tuturor Românilor.

Profesorii de la gimnasiul șasesc din Reghin au trimis foilor din Clușiu și Budapesta următoarea declarație: „După „Országgyűlési Ertesítő”, suplem. la nr. 279 al monitorului „Budapesti Közlöny” de la 4 Decembrie 1902, fōia 22, d-l Dr. Alexandru Gaal în ședința de la 3 Decembrie 1902 a afirmat următoarele: „Biserica lut. întretine în Reghin un gimnasiu cu patru clase, a cărei limbă de predare este exclusiv cea germană. De ce spirit este animat acest gimnasiu, vreau să ilustrez printr'un esem plu: Cu ocașiunea unei pefrețeri s'a arborat un steg unguresc, care a fost rupt în cursul nopții și călcat în noroi și acesta au făcut-o profesorii”. — Fiindcă nu ne putem îndoi, că sub pefirmația desre par se face amintire în afirmăția de mai sus, sunt de a se înțelege profesorii de la gimnasiul șasesc din Reghin, subșemnații profesori ai gimnasiului din Reghin declară, că afirmăția aceasta este *neîntemeiată și neadevărată.* — Reghin 9 Decembrie 1902. ss.: Wilhelm Henning, Heinrich Schuster, I. C. Rösler, Dr. Gustav Kinn, I. I. Klein.

Donațiune. D-l A. F. Robescu, pensionar și mare proprietar, fratele d-lui C. F. Robescu, primarul Bucurescilor, a donat Casinei școlilor, de pe lângă ministerul instrucțiunii publice, mai multe imobile din Bucuresci, în valoare de peste 350.000 lei.

Comisiunea de incompatibilitate a camerei ungare a debătut în ședința de la 10 Dec. cazul de incompatibilitate al deputatului săsesc Carol Lurtz. A fost citat la ședință și Dr. Arnold Brasch, care acuzase pe Lurtz de *nepatriotism*, fiindcă într'un răspuns ce l'a dat la o scrisoare a unui comerciant din Germania a țis, că locuitorii Ungariei nu sunt toți Maghiari și că numele orașului Brașov nu e numai „Brassó”, ci și „Kronstadt”. După o consfătuire mai lungă și după-ce d-l Carl Lurtz s'a apărut cu succes, comisiunea n'a dat loc acuzării lui Brasch, fiindcă acesta nu s'a referit la nici un paragraf, pe baza căruia s'ar fi putut enunța incompatibilitatea.

O nouă revistă în România. Sub conducerea savantului Hajdeu și a d-lor Zamfir C. Arbore, Victor Crășescu și T. Boală, va apărea, spune „Cronica”, în primele zile ale lunii Decemvrie „*Amicul copiilor*”, revistă ilustrată pentru copii și adolescenți, la care revistă vor colabora și mulți alți literați.

Transferări în reserva de honveđi. Pe ziua de 31 Decemvrie au mai fost transferați în reserva honveđimei următorii domni sublocotenenți: Severin Bumbaru, Petru Bucium, Ioan Adamovici, Petru Penția, Iosif Diamandi, Dr. Traian Șincai, Gheorghe Bibo-Bige, Iuliu de Balcu, Valeriu Milovan, Valeriu Domșa și Ioan Iorga.

Din Todor „Fodor”. Bietul gendarm Todor, originar din Poiana, și stabilit cu familia ca gendarm reg. ung. în Săcele, a ajuns și el să trecă prin botelul *maghiarisării numelui*. D-l ministru de interne i-a dat „voie” să-și schimbe numele din Ștefan Todor în Fodor István.

Numirea de „doctorand” interzisă. Rectorul universității din Viena Gusenbauer a afișat dizele acestea la tabla neagră un ordin, prin care aduce pe cunoștința studenților, cari au început să facă esamenele (rigorósele) de doctorat, că nu le este permis a-se titula *doctoranđi*, neavând această numire nici un temei în regulamentele universitare.

„Un învățător persecutat”. Sub titlul acesta „*Kel. Ert.*” aduce următoarea scire: Dizele acestea s'a prezentat în audiență la ministrul de culte învățătorul Carol Péter, ca să se plângă de persecuțiile ce avu a-le suferi din partea parohului. Péter fusese numit la 1900 de către episcopul conte Majláth învățător la școla confesională din Oláhfalu. Abia își ocupase însă catedra, când éta, că ajunge în conflict cu parochul, care cerea de la densus să facă și pe sacristanul, să tragă clopotele, (!) să măture biserică (?) și să săvîrșescă alte lucruri „incompatibile cu demnitatea unui învățător”. Péter refușă a-se supune. Parochul îl denunță atunci pentru blasfemie și neglijarea serviciului divin. Péter fu lăsat la postul său încă pe un an de probă, în August a. c. însă fu congediat fără cercetare disciplinară și fără să fi fost înștiințat ministrul instrucțiunii publice, cu toate că școla are subvenție de 1700 cor. de la stat. Ministrul a promis învățătorului, că va cerceta afacerea.

Am publicat scirea de mai sus, pentru-că ne arată un cas simptomatic, care se repetă în timpul din urmă în diferite părți și având tot-deuna persoane agente: 1) ca erou al dramei pe un învățător confesional „cu demnitate”, care nu vré să săvîrșescă funcțiunile bisericesci, apoi 2) pe un paroch, care „asupresce” pe „demonul” învățător și în fine 3) pe ministrul instrucțiunii publice cu ademenitoare subvenție.

Lupii. Se scrie din Rîmnicu-Vilcei: Gerul cel mare îi gonesce pe lupi din munți până la bariera orașului, unde totă noptea li-se aud urletele sălbătice. Alaltă-eri nopte în comuna Vogorení o fată tânără care eșise în curte, se vadă de vite, a fost atacată de un lup. La strigătele ei desperate, au eșit cei din casă și au gonit fiara flămândă. Fata a suferit răni grave. De câți-va ani, fiind vînatorea oprită în munții Rîmnicului, lupii s'au înmulțit.

Tote liniile căilor ferata române au fost curățite și reșate circulației, afară de linia Ciulnița-Slobozia. Circulația trenurilor de marfă a fost însă întreruptă pe toate liniile. Trenurile de persoane sosesc încă totu-și cu ore-cari întârzieri.

Mesură preventivă. Se scie, că în Moldova, mai ales în județul Iași, mulți Turci, dându-se ca creștini, s'au căsătorit cu fete dela țără, cari în urmă au fost silite să suporte consecințele neprevederei lor. Ministeriul de interne român a adresat o circulară prefecturei județului Iași, prin care îi pune în vedere să facă cunoscut primarilor din comunele rurale, că ori de câte-ori fizele sătenilor s'ar căsători cu vre-un străin, să cerceteze bine proveniența acestui străin, precum și religiuinea și némul lui, pentru-ca pe viitor aceste nenorociri să fie înlăturate.

Reuniunea de cântări săsescă va da primul său concert reglementar din acest an, care este anul 44 administrativ, *Sâmbătă în 13 Decemvrie* sera, în sala de concerte. Concertul va purta numele de „*Serbarea Hedwig*” și se va da sub conducerea maestrului de concerte d-l Paul Richter. Programul: 1) Cântec popular ardelenesc, de Ioh. Lukas Hedwig. 2) Amintirea lui Ioh. Lukas Hedwig, de maestrul de cor onorific Rudolf Lassel. 3) „*Minunile Atotputerniciei*”, oratoriu pentru soluri, de Ioan Lukas Hedwig. Solo de sopran: Dómna Daisy Krones, Solo de bariton: D-l Gustav Hain. Orchestra comunală, întărită cu membrii societății filarmone. — Cu această ocaziune amintim, că reuniunea acesta, care poartă numele de „*Kronstädter Männer-Gesangverein*” a publicat acum anuarul pe anul 43 administrativ, de Gustav Philipi, secretar.

Societatea de patinagiu. Comitetul societății de patinagiu din Brașov a ținut aseră o ședință la birtul „Para de aur” și a pus la sorți cele 11 losuri (Hausbau-Anteilscheine), cari în conformitate cu planul de sortire trebuie să fie răscumpărate în anul 1902. Au eșit la sorți următorii: N-ri: 82, 83, 90, 129, 130, 140, 161, 185, 223, 266, 269.

Proprietarii acestor numerii sunt invitați a-și răscumpăra losurile (Anteilscheine) în ziua de 15 Decemvrie a. c. la cashierul societății, d-l Fritz Jacobí, la institutul general de economii din Brașov (Kronst. allg. Sparkassa) în orele de biuro 8—12½ a. m., deore-ce conform planului de sortire, fructificarea lor se stinge cu ziua de 15 Decemvrie.

2 **Un medicament pentru popor.** Prin așa numitul *spirit de vin* (Franzbranntwein) și *sarea de vin al lui Moll*, pacienților li-se oferă un mijloc vindcător sigur și ieftin contra mlațiilor de reumă apoi la rări și umfături. Pr tul unei sticle dimpreună cu îndrumarea necesară e de cordoae l' O Se trimite dîlnic prin rambursă postala de farmacistul și liferantul curții c. și reg. A. Moll, Viena 1 *Tuchlauben 9*. În farmaciile din provincie și în droguerii se se céră hotărît preparatul A. Moll, ca e e provédut cu marca de contravenție și cu subscierea.

La cestiunea învățătorilor din Sălagiu.

(Fine.)

Fără a hesita trebuie să o spunem cu totă francheța, că după atâtea nelegiuiri ce am suferit și suferim tot din „*bunavoința on. cler*”, am fost fôrte plăcut atinși de purtarea întru adevěr corectă și legală a pretorului Tarpai cu ocaziunea investigației contra lui Vasilie Olteanu.

Din capul locului — ca să fim bine înțeleși — trebuie să declarăm, că pe noi nu ne conduc preocupări morbóse în forma celor ce s'au publicat în „*Gazeta*”. Noi nici când nu am luat în apărare *persóna* lui Olteanu și nici *faptele lui personale*. Noi apărăm numai și numai interesele statului învățătoresc. Cei-ce vorbesc despre noi contrariul, sunt clevetitori ordinari. Noi și în cazul de față, prin trimiterea celor 2 reprezentanți ai statului învățătoresc, rugăți a fi bărbați de încredere la această investigațiune, n'am voit alt-ceva, decât a insista, ca *interesele generale* ale corpului învățătoresc să fiă apărute, căci după dicala: „*ađi mie, mâne ție*”, stând lucrurile atât de slab, ușor se póte întempla, că cu viñă ori fără vină, mâne poimâne să-o páțim și noi, cari — nu ne scim îndestul umili, întocmai așa precum a páțit'o Olteanu.

„*Cel ce este pécátos se se pedepsescă cu totă stricteța, însă aceea, că ne interesăm noi de sörtea noastră, așa credem, nu ni-se póte ímputa și respective, nu cugătam a fi ceva pécát mare.*” *Bunavoința părintescă* însă — așa vedem — acest fapt ni-l atribue de *nesupunere*.

A fost defiptă ziua investigației și esmíșii veneratului consistoriu școlastic din Gherla, dimpreună cu reprezentantele forului administrativ comitatens, erau la fața locului. Cum-că poporul întru adevěr a fost instruat asupra întrebărilor, ce le va primi și răspunsurile ce le va da, apare și respective se vede cu acuratețá de acolo, că unii acusatori, cari de altcum nu sciu nici ceti, nici scrie, au venit cu acuze de felul că: de la órele 10—11 în luna lui Februrie dascálul n'a fost în școlă; n'a propus corect computul, geografia; la esamen n'au fost de cât 10—15 școlari, până când protocolul luat de protopop documenteáză chiar contrariul, și alte acuze de felul acesta. Culmea șireteniei însă s'a observat acolo unde poporul *„instruat de órecine”* în mod védut, strigă în gura mare către pretorele Tarpai: „*Noi suntem în țără ungrurescă și póftim ca copiii noștri să scie bine ungruresce, dascálul însă nu-i învață, ceea ce pe noi ne vatemă peste măsură.*” De unde scie țeranul necărturar vorbi așa? Să subînțelege: Cei doi învățători, cari erau de față ca bărbați de încredere, s'au indignat peste măsură la auđul acestor declarațiuni și asupra modului nerușinat cum poporul acela a fost instruat ca să pretindă aruncarea învățătorului din post, pe motive de felul acesta, la ce un domn preot, care era de față, a țis: Nu trebuie să vă mirați de loc, căci în mîna comisiei este o declarațiune în scris a unui factor școlar marcant, prin care întru adevěr se documenteáză, că *Vasilie Olteanu n'a propus cu succes limba maghiară în școla sa*. La acesta nu mai trebuie comentat!

Poporul striga și mai departe în gura mare, ca să-l audă Tarpai, că la casul, decă dascálul nu merge, ei *se fac Unguri*. Aci apoi a intervenit Tarpai și le-a spus: „*Ómeni buni, fiți liniștiți, noi nu vă primim între Unguri, căci nu ne trebuie ómeni de aceia, cari pentru-că și cere învățătorul plata lui bine meritată, vin aici și strigă, că se vor face Unguri. Fiți numai d-vóstré și pentru mai departe Românii buni și vă cinstiți școla și învățătorul, căci de aici veți culege fructe bune și folositoare. Nouă nu ne trebuie ómeni, cari nu-și sciu cinsti școla și învățătorul lor.*”

De observat este și aceea, că în Pericieu este școlă de stat cu 4 învățători. Poporul învrăjbit striga în gura mare, că „*la acea școlă mai cu mare succes învață pruncii*”, decí dovadă că dascálul lor nu este bun Tarpai și aci le-a țis: „*Dragii mei acolo la șco a de stat sunt 4 învățători la 6 clase; éř d-vóstré aveți numai unul, decí este ușor de priceput, că 4 pot face mai bun spor ca unul. Fiți numai în pace, căci și în școlu d-vóstré se învață destul de bin copiii în totă direcțiunea.*”

Ce a făcut decí Tarpai? Ne-a apărut el prin vorbe cinstite adresate către popor în fața locului, A făcut decí străinul ceea ce era dorință să o facă — Românii prezenți.

Mult stimate d-le Director! *Vă rugăm, fiți buni și cetiți de 3 ori, ba de 10 ori* ceea-ce a țis *poporul* instruat de „*óre-cine*”, póte de curatorii și senatorii, cari umblă din casă în casă oprind pe ómeni a nu-și da copiii la școla română confesională. Cetițiți apoi tot de atâtea-ori ceea-ce a spus preotul român, care din întemplare a fost de față cu ocaziunea acelei investigații: că un factor marcant școlar dá declarațiuni despre un dascál român, că nu a propus cu succes limba maghiară în școlă, decí merită ca să mérgă.

Binevoii apoi a ceti de multe-ori ceea-ce a țis un Maghiar (Tarpai), și după ce le-ați cetit cu atențiune, vă rugăm fiți buni și vă faceți concluziunea. Așa credem, că veți afla ceva putred la noi și vă veți convinge, că putrețune o nutresc alții, și nu noi cei ce suntem acusați, că ne lipsește „*demnitatea națională*”.

Intre astfel de împrejurări s'a ivit între învățători idea de a mulțami lui Tarpai pentru devotamentul, cu care el. un străin a luat în apărare justa noastră cauză și încă chiar față de cei, cari erau de un sânge cu noi. Să mulțamim unui străin ceea-ce ar fi trebuit a mulțami între împrejurări sănătoșe Românilor, cari au fost de față. S'a scris și publicat în forma cunoscută, dér nu cu intențiunile, ce ni-se atribue. Inverșunati cum eram după cele întemplate, am hotărît că decă poporul nostru (precum din mersul lucrurilor putem presupune) instruat de „*óre-cine*” — acum nu pentru prima dată vine și ne acuză la autoritățile administrative că nu propunem cu succes limba maghiară (la investigațiunii, acesta e un punct cardinal, de care se folosesc ómenii noștri), lasă déră, că de aci înainte vom face destul acestei cerințe, ca nu cumva — cu data ocaziune — să ne mai póta acuză și spune în față, că la acest punct suntem neglijenți. De aceea am țis dér, că vom lupta în rindurile cele mai dintăi de bătaie, ca să nu mai aibă nimeni privilegiu a ne invinui, că nu facem destul legilor și ordinațiunilor mai înalte.

În fine declarăm și aceea, că noi cei ce am subseris articolul deja cunoscut, (adecă „*Felébredésul*”), cu d-nii preoți din parochiile unde servim, nici-când n'am avut nici o neplăcere, nici n'am ridicat nici o acuză contra domnilor sale, ci am voit numai a apăra cauza și interesele generale ale statului nostru învățătoresc. Și de s'ar simți totuși vătěmați prin ceva, pe această cale ne cerem scuzele!

Dascálul Sălageni.

ULTIME SCIRI.

Bucuresci, 11 Decemvrie. Adunarea deputațiilor a hotărît cu unanimitate, la propunerea presidentului ei M. Pherekide, *să se ridice în capitală un monument în amintirea rěșhoiuui independenței și în onoreea armatei*. Spre acest scop este afectată o sumă de 500,000 lei din excedentul exercitiului 1901—1902. Se va împlini decí dorința națiunei de a simbolisa și perpetua printr'un monument gloriósele amintiri ale rěșboiului pentru neatlernare.

Carracas, 11 Decemvrie. Aici au fost arestați 97 supuși germani. Englesii din Carracas toți au fost arestați. Poporul a voit să ia cu asalt edificiul ambasadei și consulatului german. S'au auđit strigându-se: „*Mórte Germanilor!*” Mai multe stindarde englese și germane au fost arse.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 11 Decemvrie.

Europa: Löwy, Havas, Grünberger, Pesta; Bradl, Rechnitzer, Weiss, Viena; Fuchtl, Oradea; Baumann, Sebeșul s.; Fischer, Triest; Zakarias, Us. Szépviz.

Bucuresci: Benedek, Kolbán, Pesta; Ernest, Neoplanta; Gutt, Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H. Poș.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,**

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga
pentru angaj. portul postal arătat, încă 25 bani pentru
recomandatie.)

Taina norocului séu Povestea sa-
tului Nemernicent de Tache Brânduș. Acésta
carte e foarte potrivită pentru poporul
nostru și costă 1 cor. (+ 10 b. p.)

Balade populare de Avram Corcea
costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru
România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de I. Dariu, 30 b.
plus 10 b. p.)

**Disciplina în serviciul educa-
țiunii** de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b)

Idealul învățătorului român de I.
Dariu, 40 b (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat.
Henry Bolo traducere în româneșce de
membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“
din (Blași). Prețu 2 cor. pentru România
3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedo-
ne-originale și daco-române de P. Vulcan.
cor 2 (p. porto 10 b)

Cartea Sătenului, rovele de Em.
Prăcanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In veltore“ rovele și impresii de
Vlahuța, cor. 1-25 (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei“, Anul I. fôia
de cunoștințe folositore de prof. I. Marsil,
legat în păreți tari costă 5 cor. (por. 20 b.)

**Povestea despre prințul Ahmed
ni Kamel séu Pribeauul îndrăgostit**
Tradusă de Dr. T. Prețul 60 b. (+ 6 b. porto)

Buchetul, culegere de cântări bé-
trănesci și naționale de I. Pop Reteganu.
Prețul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, poveș-
tire din viața Românilor bihoreni, de L.
Rudow-Suciu. 148 pag. 8°. Prețul. 1 cor.
(+ 10 b. porto.)

Răsete și zimbete, de T. V. Gheaja,
cu 254 de anecdote, păcălituri și povestiri
glumețe. Prețul 60 b. (cu posta 70 b.)

**125 chivtură de cărți strică se
ciorii în joc**, de I. P. Reteganu. Pr. 24 b,
cu porto 30 b.

Nopti de érnă rovele pentru popor,
de George Simu. Conține rovele cu tenden-
țe morale. Form. 4º 250 pag. Prețul cor.
1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opaguri, cât cioplite cât pilite și le-
bne împărțite, de I. P. Reteganu. Vre-o
60 de poesii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Șchite din Italia de Teodor Bulc,
prețul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Amintiri din Grecia de Teodor
Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Poesii populare despre Avram
Iancu adunate și publi ate de Simeon Fl.
Marian Prețul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someșană, poesii populare din
jurul Nășudului, culesse de Iuliu Bognariu.
Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un traotat intro-
ductiv despre frumos și arta de prof. Dr.
Iosif Blaga Prețul corône 3.60 (plus 30 b
porto)

„Pe pragul mormântului“ de
prof. G. Simu, conține versuri funebrale
pentru popor și pentru inteligența. Pr. 50
banii (+ 6 b. porto.)

Nu mă uita! Colecțiune de versuri
pentru oasiuni funebrale. Aranjată prin
N. F. Neacușiu. Ediț. IV. Prețul 50 banii.
(+ 5 b. p.)

Bocete adică Cântări la morți, adu-
nate de I. Pop-Reteganu. Prețul 80 banii
(+ 10 b. p.)

CăliNDARUL Plugariului.

A apărut și se pôte procura de la
tipografia A. Mureșianu — Brașov, „Că-
liNDARUL Plugariului“. Prețul, cu porto,
25 cr. (50 banii).

Acest căliNDAR, care apare acum în
anul XI, cuprinde în afară de datele obici-
nuite calendaristice, geneologia domnito-
rilor din Europa, taxele telegramelor și
cele postale, scala timbrelor, Măsurile, târ-
gurile din Ardeal și Ungaria și lista ad-
vocaților români.

În partea literară vedem portretul
bine reușit al repăusatului episcop Mihail
Pavel cu o biografie, de Augustin Paul,
Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Res-
tignirea lui Isus. de Sinkiewitz (un admira-
bil fragment din romanul „Să-l urmăim“),
Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincii
într-o păstaie (poveste de Andersen),
Lulăua lui moș Radu, Legenda pământu-
lui și a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tațe
om din lume“ (poesie în dialect bănăreș-
nesc) de regretatul tîner poet Victor Vlad
Delamarina.

Partea economică este și în acest an
bine reprezentată prin următoarele articole:
„Dușmanii economiei“ de Ioan Georgescu;
„Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Cau-
sele de ce sêmănăturile sunt rele“ de N.
H. Vechiulescu, „Insecte stricăcioșe pom-
ilor și viilor“, „Ce plătesce banul și cum
il cruțăm noi?“

După partea economică urmăzează pe
mai multe pagini diferite „povești“, apoi
„Diverse“ și în fine „Anecdote și Glume“.

Ca adaos sunt și anul acesta o mul-
țime de anunțuri.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Decembrie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.35
Renta de corône ung. 4%	785
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	90.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	97.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonuri rurale ungare 4%	200 —
Bonuri rurale croate-slăvone	156.75
Impr. ung. cu premii	101.10
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	101. —
Renta de argint austr.	120.40
Renta de hârtie austr.	100.50
Renta de aur austr.	92.65
Losuri din 1860.	151.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.50
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	701.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	668.50
Napoleondorți	19.08
Mărci imperiale germane	117.10
London vista	239.40
Paris vista	95.20
Rente austr. 4% de corône	95.20
Note italiene	—

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Decembrie n. 1902.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român. „	18.80	„	18.88
Napoleondorți. „	19.04	„	19.07
Galbeni „	11.20	„	10.30
Lire turcesci „	21.40	„	21.50
Ruble Rusesci „	2.54	„	—
Mărci germane „	117.25	„	—
Scriș fonc. Albina 5%	101. —	„	102. —

! Tocmai de eaba nu!
dér admirabil de ieftin, fără concurență se pot căpăta gîlnic
FLORI PRÓSPETE:
Rose, Garófe și a., la firma subscrisă.
Buchete, cununii se fac la comandă cu mult gust.
Decorațiuni de salon, precum și **decorațiuni la morți** se
fac cu plantele cele mai frumoșe decorative.
Tot-odată se capetă cele mai diferite flori și plante
în gînveci.

Cu distinsă stimă
Thomas Pajorin & Fiu
grădinar de artă și de comerț,
Strada Galzweiher 14. Filiala din strada școlii de înnotat,
(Schwimmsehulgasse nr. 11, Grădina lui Lamberger).
(769) 8-4

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll
Veritabile numai, deăci fiecare cută este provădută cu marca de
apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.
Prin efectul de lecvire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greu-
tăților celor mai cerbice de la stomach și pântece, în contra cărcceilor și acrelei la sto-
mach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și
a celor mai diferite bôle femeșci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce
cresce mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2. —
Falsificațiunile se vor urmări pe cule julecătoresci.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, deăci fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu
plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu de-
osebire prin trasă (trotat) alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răcedă.
Prețul unei sticle originale plumbate, Corône 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.
Cel mai fin șapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cul-
tivarea rațională a pelii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40
Cinci bucăți Corône 1.80. Fiecare bucată de șapun, pentru copii este provădută cu marca
de apărare A. Moll.
Trimiterea principală prin
Farmacistu A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provincia se efectuează gîlnic prin rambursă postală.
La depozite se ceră anumit preparatele provădute cu iscălițura și marca
de apărare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter
și engros la D. Eremia Nepoșii, Teutsch & Tartler.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Brașov.
Dela Brașov la Bud pęsta:
I. Trenul mixt la óra 5-20 min. dimiu.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8-13 min. sęra.
IV. Tr. acc. la órele 6-45 m. dimiu.

Sosirea trenurilor în Brașov:
Dela Budapesta la Brașov:
I. Tren accel. la órele 10-4 m. sęra.
II. Trenul de persóne la óra 7-50 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9-27 min. sęra.

Dela Brașov la Bucuęesci:
I. Trenul de persóne la óra 3-55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6-55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m.
(ce vine pe la Clușiu).

Dela Bucuęesci la Brașov:
I. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m.
II. Trenul mixt, la óra 9-23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5. — m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7-55 min. dim.
(care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:
I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
(are legătură cu Tușnad la óra 9-18, cu Ciuc)
Szereda, la óra 10-45 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8-50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3-15 m. p. m.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:
I. Trenul de persóne la óre 8-25 m. dim.
(are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3-20)
II. Trenul de pers. la óra 1-53 m. p. m.
(are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5-17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6-50 m. sęra
(are legătură dela Palanca la 8-54 dim.)

Dela Brașov la Zėrnesci (gar. Bartolomeiu)
I. Trenul mixt la óra 9-2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5-26 min. p. m.

Dela Zėrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)
I. Trenul mixt la óra 7-02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1-12 min. p. m.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:
I. Trenul de pers. la óra 5-19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8-50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3-15 min. p. m.
(are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes).

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:
I. Trenul de pers. la óra 8-25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1-53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6-50 min. sęra.
(Are legătură cu Tușnad-Diuc-Gyimes).

A. V. I. S.
Prenumerățiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și re-
noi ori și când la 1-ma și 15 afie-cărei luni.
Domnii abonenți se binevoiescă a arăta în deosebii, când voiesc ca
espedarea se li-se facă după stiiul nou.
Domnii, ce se aboneză din nou se binevoiescă a scrie adresa lă-
murit și se arete și posta ultimă.
Administraț. „Gaz. Trans“.

CĂRBUNI
de PEATRĂ
Salon, din Petroșeni
în cantități mai mari
se pot cumpăra în Brașov
Strada Porții de sus nr. 6
7-10, (7: 5)

CZUBA-DUROZIER & Cia.
DISTILERIE FRANCAISE PROMOTOP.
COGNAC

COGNAC

COGNAC